

Tijd om de Belgen serieus te nemen!

Onze Zuiderburen doen het beter. Dat is de conclusie van de Tweede Commissie Docters van Leeuwen, die heeft gekeken hoe de Nederlandse overheid ICT-innovaties ontwikkelt en invoert. Maar Nederland kan niet alleen leren van de Belgen, ook de Denen, Duitsers, Finnen en Amerikanen komen tot prestaties waar de Nederlandse overheid van droomt. Waarom blijft de Nederlandse overheid dromen en komt zij niet tot daden?

Het is de Belgen gelukt om de fraude - waaronder zwartwerken - in de Belgische sociale zekerheid aanzienlijk terug te dringen. Alle instanties (ruim 2000) van de sociale zekerheid zijn aangesloten op de Kruispuntbank; een sectorbreed elektronisch netwerk voor gegevensuitwisseling. Het geavanceerde netwerk maakt een tijdige en efficiënte (online) aanmelding van werknemers door ondernemers en ook het toezicht op een tijdige aanmelding mogelijk. Het resultaat hiervan is dat de Belgische overheid twee miljard euro extra aan premies int. Zwartwerken is in Nederland nog steeds een groot probleem. De Europese Commissie schat het zwartwerk in Nederland op 10 tot 20 procent van het bruto nationaal product. Waarom komt Nederland niet tot oplossingen terwijl dat de Belgen wel lukt?

Onvoldoende voorbereid

Nederland is onvoldoende voorbereid op terroristische aanslagen. De informatie om aanslagen te voorkomen is - hoewel in aparte systemen vaak wel aanwezig - niet altijd beschikbaar. De afzonderlijke veiligheidsinstanties, zoals de verschillende politiekorpsen en de AIVD, beschikken over gegevens. Maar omdat deze gegevens niet worden uitgewisseld, leidt het ook niet tot de benodigde informatie. De Verenigde Staten voeren sinds de aanslag van 11 september een centrale regie op de gegevensuitwisseling tussen veiligheidsinstanties. Hierdoor is de gegevensuitwisseling sterk verbeterd. Terrorisme kan effectiever worden bestreden wat leidt tot een veiliger situatie. Hoewel al lang bekend is dat de informatie-uitwisseling tussen veiligheidsinstanties in Nederland niet goed verloopt, verbetert de situatie niet.

Veel meer buitenlandse voorbeelden

We kunnen nog veel meer buitenlandse voorbeelden van succesvolle innovaties noemen, zoals de gemeenschappelijke ICT-infrastructuur in de Deense gezondheidszorg en het elektronische paspoort voor koeien in Duitsland. De vraag die de Tweede Commissie Docters van Leeuwen terecht stelt is: wat houdt de Nederlanders tegen om te komen tot succesvolle innovaties zoals in het buitenland?

Autonomie belemmert de samenwerking

Aan dromen en visies ontbreekt het niet. De (eerste) Commissie Docters van Leeuwen schreef in 2001 over de noodzaak tot institutionele innovatie. De Commissie Wallage rapporteerde in datzelfde jaar over de toekomst van de overheidscommunicatie. In 2000 adviseerde de Commissie Cerfontaine over ICT en de stad. Maar wanneer de overheid moet overgaan tot da-

den ontstaan allerlei praktische bezwaren en overheerst de koudwatervrees. Privacy wordt maar al te snel genoemd waar het gaat om koppelingen tussen systemen. Dit terwijl de WPB ruimte biedt voor koppeling van gegevens. Er zijn ook 'echte' belemmeringen. Een voorbeeld hiervan is de bestuurlijke autonomie (van bijvoorbeeld gemeenten) op het gebied van ICT. Deze autonomie belemmert de samenwerking tussen instanties en daarmee ook het ontstaan van sectorbrede innovaties.

Wegnemen van belemmeringen

Hoe dan ook: de toekomstige regering zal zich moeten richten op het wegnemen van oneigenlijke en werkelijke belemmeringen om te komen tot innovaties. In het rapport van de Tweede Commissie Docters van Leeuwen worden daartoe handvatten geboden. Het is nu een kwestie van doen. Het credo van de nieuwe regering zou volgens ons dan ook moeten zijn: stoppen met praatjes maken en overgaan tot de uitvoering. Want ook al was het een Belg (namelijk Willem Elsschot) die het dilemma tussen droom en daad zo kernachtig beschreef, de Belgen doen het echt beter.

Drs. N.M. Huijboom (senior adviseur Zenc) en drs. M.J. Poelmans (Programmamanager Elektronische overheid)

Kenniscentrum Elektronische Overheid

In 1998 lanceerde het Paarse kabinet het Actieplan Elektronische Overheid. Dit plan heeft als doel het verbeteren van overheidsdienstverlening door inzet van ICT. Door invulling te geven aan dit plan wordt een begin gemaakt met de elektronische overheid. Eind 2002 heeft het nieuwe kabinet hieraan een vervolg gegeven met de operatie Beter Bestuur voor Burger en Bedrijf (B4).

Door het geven van informatie en advies en het ontsluiten van een digitale kennisbank op de website www.elo.nl, probeert Kenniscentrum ELO kennisuitwisseling over beter bestuur met informatie- en communicatie-technologie (ICT) te stimuleren en ondersteunen.

Aanleiding

In 2001 richtte het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de stichting ICTU op. In deze stichting, die kennis en kunde bundelt op het gebied van ICT en openbaar bestuur, zijn diverse ICT-programma's ondergebracht. Om de kennis uit bestaande en afgeronde programma's in samenhang te ontsluiten, is Kenniscentrum ELO opgericht. De afgeronde programma's zijn Overheidsloket 2000 (OL2000), Stroomlijning Basisgegevens (SBG), Digitale Duurzaamheid (DD) en Overheidstelefonie 2000 (OT2000). Het werkterrein betreft ook andere projecten op het gebied van de Elektronische Overheid en de kabinetsbrede operatie Beter Bestuur voor Burger en Bedrijf.